

SZIGETEK

A PÁPAI REFORMATUS EGYHÁZMEGYE HITÉLETI LAPJA

OLVASÓ

Köszöntés

Advent időszakában egyszerre megszaporodnak a fényfüzerek, égősorok, melyekkel házainkat, kerítéseinket, nagyobb, szebb formájú fáinkat díszítjük. Jó érzés ilyenkor végignézni egy-egy utcán, jó látni a sok ünnepváró díszbe öltözött házikót, a feldíszített villanyoszlopokat, a sok kisebb-nagyobb karácsonyfát.

Amikor elmúlik a nappali világosság és beköszönt az este, ezek az ünnepváró fényfüzerek megsejtetnek számunkra valamit az ézsaiási igé valóságából:

„De nem marad ott sötétség, ahol elnyomás van. [...] A nép, amely sötétségben jár, nagy világosságot lát, a homály földjén lakókra világosság ragyog.” (Ézs 8,23a-9,1)

A sötétség ugyanis a reménytelenség, az elveszettség, a szomorúság, szorongatás, önmagában a félelem képeit hozza magával, és bár tudjuk, hogy másnap majd újra feljön a nap, a sötétség akkor is félelmetes, nehezen elhordozható érzéseket kelt bennünk.

Sötétség kellett ahhoz is, hogy a napkeleti bölcsek a csillagot követve Betlehembe érjenek, ahol aztán ráleltek a Világ Világosságára, a gyermek ÚR Jézusra.

Világosságot sugárzó, Istenhez vezető kiadvánnyá szeretne lenni lapunk is, mely teljes tartalmával (az igei gondolatokkal, imádsággal, a múltba való hálás visszatekintéssel, lelki olvasmány ajánlásával, ...) ragyogni kíván egyre sötétedő világunkban.

Kívánunk mindenkinek áldott adventet, karácsonyt és új évet!

Füstös Gábor és Sárközi Gergely Antal
szerkesztők

Tartalom

TARTALOM

Igei üzenet

advent	2
karácsony	3
óév	5
újév	6
vízkereszt	7
Imádság	8
Múltunkból	9
Könyvajánló	11
Bizonyságtétel	13
Egyházmegyénk	14
Pannonia Reformata	15
Kreatív	16

Befelé, felfelé, másfelé

Textus: „Látom őt, de nem most, szemlélem, bár nincs közel. Csillag jön fel Jáköből, jogar támad Izraelből.” 4Móz 24,17

Az időzítés az ember számára igen fontos és kényes feladat: jókor jó helyen lenni. Egyesek szerint ez a siker kulcsa az életben. Az adventi időszak egy olyan minőségi idő az ember számára, amikor lehetőség nyílik az adventi vásárokon, a karácsonyi ajándékvadászatokon, a sokadik fényfűzér kiakasztásán túl is meglátni a közelgő ünnepet és az ünnep ünnepeltjét.

Látom őt, de nem most - hangzott egykor Bálám próféta szájából egy nem épp kedves, hízelgő próféciaiban. (Bátran olvassuk el Bálák és Bálám történetét a 4Móz 22-24-ből) A kérdés, hogy mi látjuk-e Krisztust az életünkben. Időzavar, teljesítési kényszer, rohanás, stressz - sajnos nem idegen kifejezések ezek a keresztyén embertől sem. De vajon mindezek ellenére látjuk-e a lényegét? Advent időszaka alkalmas arra, hogy lássunk egy kicsit jobban befelé. Lássuk meg, hogy kik is vagyunk. Lássuk meg, hogy milyenek is vagyunk valójában. Túl a külső, mindig mindenben tökéletesnek látszani akaró, vibráló mázon. Advent egy olyan minősített idő, amikor ideje van szemlélődésnek, ideje van a látásnak. Ha befelé figyelünk, megláthatjuk a máz nélküli embert. Akit

annyira szeretett az Isten, hogy felhozta érte csillagát azon a betlehemi éjszakán, mégpedig azért, hogy az Istennel való közösségünk megvalósulhasson – nemcsak itt a földi, küzdelmes életben, hanem az örökkévalóságban is. A befelé figyelésnek tehát szükséges együtt járnia a „felfelé” figyeléssel. Befelé, felfelé, másfelé. A másfelé alatt itt feltétlenül a másik embert értjük. Adventben sok lehetőségünk van segíteni rászorulókon, ekkor különösképpen is nagy hangsúlyt kap Krisztus kinyújtott keze, a diakónia. Nem tudunk elmenni egy-egy nagyobb üzlet előtt, hogy ne gyűjtene valamelyik karitatív szervezet adományokat, de Református Szeretetszolgálatunk is több lehetőséget biztosít a másik ember felé való odafordulásra. A helyes diakónia nem más, mint a jézusi diakónia, ahol a fizikai segítségen túl mindig érkezett lelki, életváltató, életre hívó segítség is. Advent minőségi időt jelenthet nemcsak az Istennel való kapcsolatunkban, de a ránk bízott emberekkel való kapcsolatban is. Engedje meg Urunk, hogy ebben az adventben tisztán lássuk törekeny emberi voltunkat, az irgalmas, szerető, megváltó Istent és testvéreinket.

**Kovácsné Smatarla Ibolya
lelkipásztor, Adorjánháza–Egeralja**

Íme!

Textus: „Íme, a szűz fogan méhében, és fiút szül, és Immánuélnak nevezik majd” – ami azt jelenti: *Velünk az Isten.*” Mt 1,23

Ez a rövid bibliai vers a Józsefnek szóló angyali üzenet vége, amely egyúttal egy jóval korábbi, ézsaiási prófécia – mondhatjuk – értelmező idézése. Annak idején ez a prófécia ugyanis egy nemzetek közötti konfliktus kellős közepén hangzott el Ézsaiás szájából, az úgynevezett szír-efraimita háború alkalmával (Kr.e. 734-732), ráadásul nem is teljesen úgy, ahogyan Máté evangéliumában megtaláljuk. Itt ugyanis már sokkal markánsabbak a kifejezések, sokkal erőteljesebb a megfogalmazás, ráadásul van egy értelmező kitétele is, amely minket is segít a megértésben.

De hogy is kezdődik? „Íme, a szűz fogan méhében...” És most csak az első szócskát emeljük ki: ÍME. Kicsiny szócska, de félreértés lenne, ha azt gondolnánk, hogy csak stilisztikai jelentősége van. Sokkal több van benne ennél, mert az „íme” a görög nyelvben felszólítás is: vedd észre! Lám! Íme! A látás kifejezésére használt egyik görög kifejezésből önállósult, éppen abból, amellyel János evangélista az úgynevezett „transzcendens látást” kifejezte a húsvéti történetben: az ifjú tanítvány behajolt a sírba, „és látott és hitt” (Jn 20,8). Meglátta az Isten munkáját ott, az üres sírban. Itt pedig Józsefnek szól álomban Isten angyala, s mintha csak azt mondaná

neki (és így persze nekünk is): Vedd észre mindazt, ami történik; vedd észre, ami történt!

Józsefnek szüksége volt erre a felszólításra, hiszen azt sem tudta, hogy mit tegyen: menyasszonya várandós volt, és ő is tudta, hogy nem tőle. El akarta titokban bocsátani, mert azt gondolta, hogy ez az emberi megoldás majd valahogy jó lesz. De az ÚR elküldte Józsefhez is hírnökét, angyalát, aki ezzel az ézsaiási próféciaival hívta fel Józsefet a cselekvésre: ne féljen magához venni feleségét, Máriát, mert aki őbenne fogant, a Szentlélektől van. Így hangzott ez az „íme”, mert Józsefnek észre kellett vennie, hogy több van itt annál, amit a szemével láthat.

És ez számunkra is fontos üzenet: több van a karácsonyban annál, amit a szemünkkel látunk. Több van itt a külsőségeknél, az évről-évre ismételt történetek felszínes ismereténél. Íme – tehát: vedd észre, figyelj fel arra, ami valójában történt, ami valójában meghatározza az ünnepet! Szabadító született, aki az ÚR Krisztus, a Dávid városában! (Lk 2,11) És ez a Szabadító nem csak ott és akkor volt jelentős, hanem a mi életünk számára is életfontosságú! Ő a mi Szabadítónk is, aki értünk is megszületett, aki miattunk is emberré lett! És hadd legyen egészen személyes: aki miattad is vállalta a törekeny emberré válást, hogy aztán számodra is elhozza a szabadulást.

Vedd észre, hogy több van itt egy kedves történetnél! Vedd észre, hogy mindez érted is megtörtént!

És ebben az emberré válásban beteljesedett mindaz, amit Jézus születése előtt több mint hétszáz évvel a próféta mondott: Immánuél – Velünk az Isten.

Mert van még tovább annál, hogy mindaz, ami történt, értünk is megtörtént. Mert itt nem egyszeri eseményről van szó, hanem tulajdonképpen egy folyamatról: Jézus értünk is megszületett, de nekünk továbbra is közünk van hozzá és az Ő történetéhez, sőt: Neki is köze van hozzánk és a mi történetünkhöz, hiszen általa és Őbenne „velünk az Isten.”

Ezt érthette meg József is, sőt, aztán azon a különös betlehemi éjszakán a pásztorok is. De ezt érthették meg a napkeleti bölcsek is, akik bár pogányok voltak, mégis eljöttek, hogy tisztességet tegyenek egy olyan gyermeknek, akihez csillag vezette el őket, akiben ők maguk is felismerték a Szabadítót, a világ Megváltóját.

Velünk az Isten. Mit jelent ez? Legelőször is biztonságot, örömet, békességet. Nem hamis megnyugvás ez, hiszen

ismerjük az igét: „*Ha Isten velünk, ki lehet ellenünk?*” (Róma 8,31)

Vigasztalás ez az örökösen vigasztalásra szoruló, bűnei, gyengeségei miatt sokszor elbukó emberiségnek. Van Valaki, aki velünk van, akiben megszabadítottak vagyunk, s aki által most örömmel és hálaadással ünnepelhetünk. Íme, Isten elküldte Fiát értünk is, hogy megszabadítson bennünket is, hogy Őbenne velünk legyen, hogy a hatalmas Isten és mi, a törekeny emberek végre igazán szoros, atyai-gyermeki közösségben lehessünk egymással.

Keresztyén Testvéreim, íme karácsony örömhíre! Isten elküldte Fiát, a mi Urunk, Jézus Krisztust a világba, hogy nekünk is életünk legyen Általa és Őbenne. Vegyük észre, hogy mindaz, ami megtörtént, értünk is történt, hogy mi magunk is – Jézus Krisztusban – Isten gyermekeivé legyünk: „Lássátok meg, milyen nagy szeretetet tanúsított irántunk az Atya: Isten gyermekeinek neveznek minket, és azok is vagyunk.” (1Jn 3,1) Ámen.

Sárközi Gergely Antal
lelkipásztor, Noszlop és vidéke

Textus: „Vessétek le a régi élet szerint való óembert...” *Ef 4,22a*

December 31. a naptári év utolsó napja. Szilveszter névnap. Bár legtöbb embernek nincs is ilyen nevű ismerőse, mégis sokan ünnepelnek ezen a napon. Mit is? Hát biztosan nem Szilvesztert (mint ilyen nevű embert).

Az egyházi év ünnepei között ez az óév napja. Azért nevezik így, mert az esztendő ezzel a nappal elmúlik. Az ó a régít jelenti – és mindjárt elmúlttá is válik. Az év 8784 órájából az a néhány, ami még hátra van ilyenkor, az nem igazán számít.

Egy másik bibliai szóhasználat, amiben benne van az ó, a régi gondolata, az az óember kifejezés. Itt viszont egyáltalán nem az idői vetület miatt használjuk az ó jelzőt. Az efezusi levélben Pál apostol azt kéri az olvasóktól, hogy vessék le az óembert és öltözzék fel az újembert. Egyértelműen arra utal ez a kifejezés, hogy amikor az ember átadja Istennek az életét, akkor teljesen megváltozik. Mintha egy új ember lenne. Ez az újember felöltözése. És ha van új, akkor volt régi is, amit meg levett az ember. Ez az óember levetése. Mintha csak ruháról vagy valamiféle öltözetről lenne szó. Persze csak „mintha”. Mert az öltözetet lehet cserélni akár naponta, vagy naponta többször is. De az óembert levetni és az újembert felöltözni, az Istennek átadni az életet és ezentúl neki élni csak egyszer lehetséges.

Az óévet is levetjük. És nem is vesszük vissza többet. Ami elmúlt, nem jön vissza többé. Azt lehet mérlegelni (ilyenkor szokás is), hogy vajon az elmúló esztendőben milyen volt az élet: mi hozott jót, kellemeset. Ezeket jó lenne megtartani a következő évre, de hálát adni értük Istennek mindenképpen jó.

Vagy éppen mi volt az, ami gondot, nehézséget okozott. Amit szívesen elhagytunk volna, ezért aztán a következő évben el is kerülnénk ezeket. Vagy éppen a legszívesebben elfelejtenénk, semmissé tennénk, levetnénk mint egy elkoszolódott öltözetet.

Egyébként a lényeg a megújulásban van. Megújul az ember, ha tanul a hibáiból (nagyon igaz a régi mondás: az okos a másik kárán tanul, a buta a sajátján sem), fejlődik, előre lép, felhasználja a múltat, épít rá. Tudatosan és szándékosan.

Az esztendő váltása némiképpen ilyen (is lehet). Megújulást hoz, hiszen elmúlik egy esztendő, jön a következő, a dátumban egyértelműen jelentkezik az előre haladás. Építhetünk az előzőre, ha valóban tudatosan lépünk át az új évbe. Azzal a tudattal, hogy Istenünk a megújulásunkat munkálja, hogy levessük a régít (nemcsak az esztendőt), de felöltözzük majd az újat (nemcsak az esztendőt). Így lehet az évváltás az isteni kegyelem és az élet megújulásának ideje. Így legyen!

Füstös Gábor
lelkipásztor, Tápszentmiklós

Textus: „*Igen nagy hiábavalóság – mondja a Prédikátor –, igen nagy hiábavalóság! Minden hiábavalóság!*” Préd 1,2

Így az új év elejére sokan számot vetettünk már azzal, hogy az elmúlt évben mi is az, ami előre vitt minket, mi az, amivel gyarapodtunk, akár fizikailag, akár lelkileg. A Prédikátor könyvének szerzője ugyanezt teszi: számvetést készít és következtetéseket von le.

A szerző, a hagyomány szerint Salamon király, végigkóstolt már mindent, amit csak az élet kínálhat. Gazdagság? Bölcsesség? Hírnév? Nem volt, aki ezekben túlszárnyalta volna, végül azonban mindentől kiábrándult. Azt mondta, „*igen nagy hiábavalóság! Minden hiábavalóság!*” (Préd 1,2) Olyan, mint a pára, lehelet, fuvallat: épp csak egy pillanatra létezik, és eltűnik, mintha sohasem lett volna.

Az egész könyv érdemi üzenete mégsem az, hogy minden hiábavaló, hanem az, hogy **Isten nélkül hiábavaló minden!** Aki igaz bölcsességre jut – látja a dolgok pára voltát –, az elérkezik Istenhez és őt féli, mert a világon minden, de minden hiábavaló, üres és mulandó, de Isten örökkévaló. És ez az örökkévaló Isten nekünk valami olyan dolgot adott, amit a Prédikátor még nem érhetett meg: az Ő saját Fiát, a testté lett Igét, aki saját vére árán megváltott bennünket bűneinkből, bennünket, akik elismerjük őt életünk Királyának.

És itt van jelentősége annak, hogy mit értél el tavaly és mit tervezel az idei évre. Hiszen ha hajtottál, fáradoztál, pénzt költöttél vagy szerettél, és mégis hiábavalónak érezted ezeket a dolgokat, akkor a te szívedben is benne van az a minősített hiány, a semmi, ami valamiért kiált, ami valamire nagyon éhezik. És ez a valami az Úr Krisztus. Ő maga mondja: „*Jöjjetek énhozzám mindnyájan, akik megfáradtatok, és meg vagytok terhelve, és én megnyugvást adok nektek.*” (Mt 11,28)

Hogyan kaphatsz megnyugvást Krisztustól? Bízd rá az életedet teljesen. Ne aggodalmaskodj se a tegnapon, se a holnapon. A tegnapi bűneidet őszintén megbánva leteheted Krisztusod lába elé, aki már átvette a terhedet. A holnapodról pedig Krisztusért gondoskodik gondviselő Atyád. Mire van még szükséged?

Mi tehát az, amiért érdemes dolgozni, amit érdemes gyűjtögetni? Krisztus szavaival élve: „*Ne gyűjtsetek magatoknak kincseket a földön, [...], hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben, [...]. Mert ahol a kincsed van, ott lesz a szíved is.*” (Mt 6,19-21)

Tehát a Prédikátor Istenhez próbál vezetni minket, hogy megtanítsa Őbenne bízva élni, belőle magából töltekezni, hiszen Krisztusban ő adta nekünk magát. Krisztust behívni a szívünkbe annyi, mint magát Istent behívni oda. Az ő szeretetével szeretni pedig annyi, mint másokért átlépni a saját árnyékunkon. Önzésen,

sérelmeken, rossz tulajdonságokon, tulajdonképpen az egész régi, nélküle való énünkön.

Aki ezt megtalálja, az nem kell már hajtogassa, hogy minden hiábavaló, még ha tudja is, hogy ez sokszor valóban így igaz – mert van már benne derű és van benne szeretet – éspedig nem kevesebb, mint Isten öröme és Isten jósága, szeretete.

Tehát a mai, újévi üzenet ez: BÚÉK, azaz bízd újra életedet Krisztusra, hogy az ne elillanó pára, hiábavaló fáradozás legyen, hanem örök élet, hiszen „*jutalmatok bőséges lesz a mennyekben!*”! (Mt 5,12) Ámen.

*Demjén Enikő
Jánossomorja*

Kinek jelenik meg Isten?

Textus: „Nekem volna szükségem arra, hogy megkeresztelj...” Mt 3,14

Egy alkalommal népes család csengetett a parókia ajtaján. Erdélyből jött romák apraja-nagyja köszönt illedelmesen, kiknek tagjai áldásként élték meg az újabb gyermek születését. Eljöttek, hogy felkérjenek, kereszteljem meg az apróságot. Egyetlen délutáni alkalom passzolt a távoli rokonok érkezése miatt, így a népes család és jómagam álltuk körbe a keresztelő kutat. A templom padjai üresen kongtak, nem volt kántor sem. Mindenki nézni akarta az eseményt. Volt valami megrendítő ebben a szoros kapcsolódásban. Ahogy énekeltem, egyre különlegesebbnek élttem meg ezt a helyzetet. Valami megváltozott. De látszott, nem csak én gondolom így. A családtagok, mint, akik egy csoda részesei, szinte révületben hallgatták a keresztelési ígét, a hozzá fűződő jézusi ígétet. Mikor

elérkeztünk a sokak által ismert részhez, hitvallástételhez és a kérdésekre adott felelethez, egyszer csak félbeszakítottak. „Van itt még közöttünk olyan, aki nincs megkeresztelve. Kérem, keresztelje meg őt is!” Sorra jöttek közelebb, mondva: „Engem is! Engem is!” Egy pillanatra visszahőköltem. Általában nem ez a gyakorlat. Aztán eszembe jutott a pünkösdi történet, amikor valószínűleg hasonlót éltek át a tanítványok is. Isten ígéje megszólította a jelen lévőket, és nem számított, hogy ki pártus, ki méd, elámita, frígiai vagy pamfiliai. Akarták a krisztusi egységet és üdvösséget. Én is megkereszteltem hát, aki kérte. Vízkereszt, az Úr megjelenésének napja van. Hogy kiknek jelenik meg? A fenti történet mindig arra emlékeztet, hogy annak, akinek éppen a legnagyobb szüksége van rá. Nekünk.

*Erlitz Anita
lelkipásztor, Győrszemere–Csorna*

Imádság

Mennyei Édesatyánk!

Hálás a szívünk, hogy ebben az adventi időszakban újra elmélkedhetünk Fiad, Jézus Krisztus születésének csodájáról. Köszönjük, hogy megadtad nekünk ezt a várakozással teli időszakot, hogy felkészülhessünk szívünkben és lelkünkben az Ő eljövetelére. Hálásak vagyunk, hogy várhatunk arra a Szabadítóra, akit már nekünk ajándékoztál.

Kérlek add meg, hogy értékelni tudjuk azt, amit már nekünk adtál, és ne sóhajtozzunk azután, ami nem szolgálja javunkat. Kérlek, segíts meg, hogy ebben a rohanó világban megállhassunk egy pillanatra, és elmélyülhessünk gondolatainkban, utolérhessenek érzéseink, és képesek legyünk önmagunk társaságában csendben lenni.

Távolíts el minden gondot és aggodalmat, hogy szívünk befogadja a karácsony üzenetét: a szeretetet, a békét, az örömet és a reményt.

Segíts meg, hogy közelebb kerüljünk hozzád és felebarátainkhoz. Áraszd el szívünket szeretettel, hogy képesek legyünk megbocsátani és megbékélni azokkal, akikkel megsértettük egymást.

Áldd meg családunkat és minden közösségünket, hogy együtt ünnepelhessük Megváltónk születését.

Ámen.

Kamarás-Horváthy Petra Csilla
teol. hallgató, PRTA

*Uram,
hallgasd meg imádságomat,
figyelj könnyörgésemre!
Hallgass meg, mert hű és igaz vagy te!*

(Zsolt 143,1)

Száz éve hunyt el Németh István dunántúli püspök

A Dunántúli Református Egyházkerület élére Dr. Antal Gábor püspök utódjaként kerülő, meglehetősen zivataros időszakban helytálló Németh István püspökre, egykori pápai teológiai tanárra, a „Főúrra” halálának századik évfordulóján emlékezünk.

Pusztagepresen született 1851. szeptember 29-én egy gazdatiszt gyermekeként. Elemi iskoláit Cecén végezte, majd tanulmányait Gyönkön folytatta, ahol az első négy gimnáziumi osztályt végezte, majd, mivel a kolerajárvány miatt nem kezdték meg a tanévet 1866-ban, az ifjú Pápára ment, ahol a Pápai Református Kollégiumban folytathatta tanulmányait. A szorgalmas diákra hamar felfigyeltek tanárai, Németh István pedig egy tanév alatt a legkitűnőbbek közé küzdötte fel magát. Teológiai tanulmányait is Pápán végezte, a Kollégium kebelében lévő teológián 1871-1874 között. A teológia elvégzését követően főiskolai seniorrá választották, s e hivatalát egy esztendőn keresztül viselte,

közben 1874 szeptemberében a Pápai Református Egyházközségbe rendelték exmisszus segédlelkésznek. A seniori év leteltét követően még 3 hónapig volt a pápai gyülekezet segédlelkésze, mígnem az 1875-ben felállított pápai polgári nőtanodába tanári kinevezést kapott. Itt azonban csupán két hónapig működött, mivel időközben a Kollégium Gimnáziumában megüresedő tanári állásra a tanári kar javaslatára őt nevezték ki, majd az őszi közgyűlésen meg is erősítették állásában. Még ebben az évben megkezdte klasszika-filológiai tanulmányait. Ez az 1876-os esztendő azért is jelentős volt számára, mert ekkor nősült, feleségül véve Pethő Szidóniát. Házasságuk gyermektelen maradt, talán éppen ezért szerette gyermekeiként a rábízott diákokat, illetve teológushallgatókat. Felszentelésére 1878. június 16-án Veszprémben került sor. Gimnáziumi tanári szolgálata azonban nem tartott sokáig: amikor ugyanis Kotasz István professzort viselt dolgai miatt felfüggesztették pápai teológiai tanári állásából, ideiglenesen egy tanéven keresztül Németh István is besegített a szentírás-magyarázati tárgyak oktatásába. Az egyházkerületi közgyűlés végül őt választotta a tanszék élére 1881-ben, Kotasz végleges távozását követően. Teológiai tanárként hűséggel állt helyt harminchárom esztendőn keresztül.

A professzort a hallgatók maguk között csak „Főúrnak” nevezték. Egykori tanítványa, Ólé Sándor pápai templomépítő lelkipásztor így emlékezett vissza: „A *«főúr»* *titulus* azonban igen nagyon megillette, mert az volt ő

a teológián: főúr. Mindig az történt, amit ő akart, és úgy, ahogy ő akarta. Aki a kedvében tudott járni, annak kenyér volt; aki nem tudott, vagy nem is akart a kedvében járni, annak tövis volt. [...] A Főúr különben igen kedves és jószívú volt. Ha valaki rossz fát tett a tűzre, és menedékre volt szüksége, azt legbiztosabban a Főúr házában találta meg. Csak oda kellett védelemért betérnie, sorsát az ő kezébe kellett letennie, és meg volt mentve. Végeredményben tehát a Főúr volt a gyöngék pártfogója, megtévedtek támasza, mindnyájunk édesatyja.”

Ólé Sándor szerint az ő idejében a Főúr által tanított biblikus tantárgyak voltak a legnehezebbek a teológián: *„A Főúr tárgyai kemények, studiumai irgalmatlanul nehezek voltak, az igaz. De az előadásai érdekesek voltak. [...] Sokszor hivatkozott előadásai közben Kálvinra. Idézetett az Intitúcióból, vagy valamelyik igemagyarázatból.”*

Talán ezt tudják a legkevesebben, de jelentős bibliafordító tevékenysége. Az 1886-ban, Szász Károly vezetésével elinduló Károli Biblia-reviziós munkában ő maga is részt vállalt. Az egyházkerületben és a Kollégium életében is számos feladatkört töltött be: volt levéltárnok, lapszerkesztő, gazdasági tanácselnök, majd 1903-tól egyházkerületi lelkészi főjegyző Dr. Antal Gábor püspök mellett.

Teológiai tanári szolgálatának utolsó tanéve már úgy kezdődhetett el, hogy az addig egységes Szentírás-magyarázati Tanszéket kettéválasztották. Az Ószövetségi Tanszéken maradt ő, az Újszövetségi Tanszék élére pedig az ifjú tanerőt, Pongrácz Józsefet választották. Püspökké választását követően lemondott katedrájáról. Utóda a későbbi bibliafordító Czeglédy Sándor lett.

Püspöki beiktatására 1914. március 31-én került sor, amikor talán még senki sem gondolta, milyen nagy nehézségek következnek még ezután. Az első világháború nehézségei, majd az egyházkerületi főgondnok, gróf Tisza István meggyilkolása, a Tanácsköztársaság, a trianoni békediktátum szabta új határok nem várt nehézségekkel szembesítették a kerületéért dolgozó püspököt. A cseh megszállás következtében kiutasították a Felvidékről, így el kellett hagynia az egyházkerületi központot, Rév-Komáromot. Rövid ideig Újkomáromban, majd Balatonkenesén volt püspök-lelképásztor, egészen 1924. július 28-án bekövetkezett haláláig. Németh István tíz évig volt dunántúli püspök, bizton állíthatjuk: a legnehezebb időkben igyekezett helytállni. Sírja Rév-Komáromban található. Pongrácz József, egykori hallgatója és tanártársa jellemzése szerint a püspök tanulékony ember volt, aki a Szentírást annak mélységében ismerte. De ami a legfontosabb: *„A szeretet embere volt. És szeretete megnyilvánult mind a kis dolgokban, mind a jelentékenyekben. Hozzá hasonló udvariasságu emberrel kevéssel találkoztam még életemben. Volt benne valami a régiek patinás udvariasságából, figyelmességéből. [...] Tudta, hogy hálásnak lenni kötelesség és háláját ki is fejezte.”*

Halálának századik évfordulóján szeretettel emlékezünk Németh István teológiai tanárra, dunántúli püspökre, ismerve az ige szavát: *„Az igaznak az emlékezete áldott.”* (Péld 10,7)

**Sárközi Gergely Antal
lelképásztor, teológiai tanár,
levéltári munkatárs (DREL)**

Szabó Előd: „Jól vagyok, mert az Istennek így tetztem”

Dunántúli Református Egyházkerület, Pápa

Dunántúli Református Egyházkerületünk történetének feldolgozását még a 18. század végén kezdték, amikor Kármán József rövid életű, mindössze tíz hónapig tartó püspöki szolgálata (1794-1795) idején – Hevesi Sámuel nagyigmándi lelkipásztor javaslatára – határozatot hoztak arra nézve, hogy bekérik a gyülekezetek történetét a lelkipásztoroktól, de az egész egyházkerületből csupán 80 ilyen tartalmú levél érkezett be, így a terv kútba esett. A levelek aztán Tóth Ferenc pápai teológiai tanárhoz, későbbi dunántúli püspökhöz kerültek, akinek szintén be kellett látnia, hogy ilyen kevés anyagból lehetetlen ezt a munkát elvégezni. Hogy hol vannak most ezek a levelek, jó kérdés, mindenesetre akkor ez a munka nem valósulhatott meg. Ezután jó száz év csend következett.

Pápai teológiánk egyháztörténész professzora, Thury Etele végül hosszú évtizedes kutatómunkájának gyümölcsként 1908-ban megjelentette a Dunántúli Református Egyházkerület történetének első szakaszáról szóló könyvét. A forrásokat gazdagon ismertető anyag

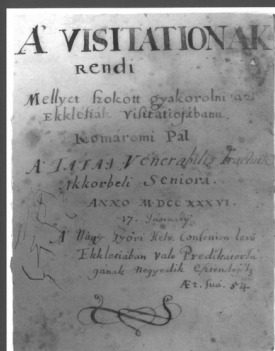
Thury egyháztörténészi munkálkodásának betetőzését jelentette. A második kötet a szerző halála miatt már nem jelenhetett meg. S bár a későbbiekben is volt szó az esetleges kiadásról, ennek ideje csak 1998-ban jött el, amikor Pozsonyban a Kalligram Kiadó gondozásában megjelenhetett újra ez a mű, immáron két kötetben.

Thury Etele műve igazodási pont és jó alap számunkra azóta is. Ugyanakkor az

SZABÓ ELŐD
„Jól vagyok, mert az Istennek így tetztem”

A DUNÁNTÚLI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET
TÖRTÉNETE A KEZDETEKTŐL
A TŰRELMELI RENDELETIG

évek múlásával egyre sürgetőbb szükség volt arra, hogy az egyházkerületünk történetét modern szempontok szerint, az újonnan fellelt források és azóta megjelent adattárak, forráskiadások és értékelések felhasználásával, új koncepció alapján megírják. Erre nézve az egyházkerület határozatot is hozott, már Dr. Steinbach József püspök szolgálatának idejében. Kezdetben munkacsoportban gondolkodtak, végül arra a döntésre jutottak, hogy e nagy munka elvégzésére egyetlen dunántúli egyháztörténészt kérnek fel: Dr. Szabó Előd tatai református lelkipásztort, a pápai teológia nemrég leköszönt professzorát, aki másfél évtized kutatómunkájának eredményeként adta kezünkbe egyházkerületünk történetét a kezdetektől fogva a Türelmi Rendeletig (1781).

A könyv a Dunántúli Református Egyházkerület kiadásában jelent meg 2020-ban, keménynyomtatás, igényes kivitel-

ben. Pápai teológiánkon tananyagként használjuk az egyházkerület-történet tantárgy oktatásában. A Szerző aprólékos gondossággal mutatja be a dunántúli reformáció történetét, a közös (1576), majd a külön református (1612) egyházkerület létrejöttét, annak sokféle nehézségét, szorongatottságát egészen a fellélegzésig, az 1781-es Türelmi Rendeletig. Pápai Református Egyházmegyénk történetéhez, benne lévő gyülekezeteink történetéhez is bőségesen találunk benne adatokat.

Szeretettel és tisztelettel ajánljuk Olvasóink figyelmébe ezt a számunkra, dunántúli reformátusok számára oly fontos művet.

Sárközi Gergely Antal
lelkipásztor, teológiai tanár,
levéltári munkatárs (DREL)

Isten érintése

„Megáld téged az Úr, a te Istened mindenben, amit cselekszel.” (5Móz 15,18.)

Bizonyágtételt készülök írni; mégpedig arról készülök bizonyágot tenni, hogyan tértem meg és miben hiszek.

Számtalan ilyen bizonyágtételt olvastam már. Volt, amely egy adott villámcsapásszerű megtérésről beszélt. Gondolkoztam hát én is: Vajon mikor ért engem a villámcsapás? Rájöttem, hogy egyszer sem és egyben számtalan alkalommal.

Egyszer sem, mert azok közé a kiválasztottak közé sorolom magam, akik Isten közelébe születtek. A legelső emlékem óta otthon érzem magam a templomban, és imádkozom.

De egyben számtalan alkalommal is ért „villámcsapásnyi” jézusi jelenlét. Szeretnék most ezek közül sorolni néhányat, hátha akik olvassák, azok is magukra ismernek.

Nos, nekem ilyen érintés volt például az, amikor nagyanyám a „Dicsőség mennyben az Istennek” kezdetű énekünkre tanított diópucolás közben óvodás koromban. Ő sem tudott énekelni meg én sem, de az akkori isteni jelenlétem ma is érzem. Vagy amikor áldott emlékü lelkészem, Szabó Imre megkért, hogy orgonáljak az istentiszteleteken, és én vállaltam. 13 éves voltam, csak dallamokat tudtam játszani, azt is alig találtam. De ebben a szolgálatban is ott volt Jézus velem, ahogy ott van azóta is minden orgonaszol-

gálatomban. A hangszeres tudásom fejlődik, rendszeresen gyakorolok, és nem szűnök meg hálát adni ezért a lehetőségért az életemben. A legtámogatóbb érintéseket pedig akkor kapom, amikor félek. Bevallom, erős hit ide vagy oda, gyakran félek, talán még szorongok is. Ha ilyen mélyről szólok, mindig érintést kapok: tudom, hogy meghallgattatik az imám. Amikor a presbitériumunk hívott maga közé, kicsit akkor is megijedtem. A felkészüléskor lelkészünktől, Füstös Gábortól kaptam egy füzetet, amelyben a presbiter kötelességei között szerepel az esküben, hogy mindennap olvassa majd a Szentírást. Ettől meg azután pláne megijedtem... Amikor kislányommal megegyeztünk, hogy segít a fogadalom betartásában, és majd ő minden este felolvas nekem a Bibliából, jót mosolyogtam. Nos, amikor olvas nekem, Isten uja akkor is minden alkalommal megérint.

Miről is szól hát ez a bizonyágtétel? Szándékom szerint arról, hogy Isten közelében élni az én életemben kegyelem, amelyért semmit nem tettem, mégis kapom, amióta tudatomra eszméltem. Ez a kegyelem pedig mindenre elég nekem.

Tóthné Pákozdi Szilvia
presbiter-kántor, Tápszentmiklós

A 2024. esztendő sok magasságot és mélységet adott megélnünk. Hálások vagyunk az Egyházmegye gyülekezeteiért, szolgálattevőiért, lelkipászorokért.

Isten iráni hálával fejezzük ki köszönetünket a felálló új presbitériumokért, új és régi presbiterek szolgálatba állásáért és az új, vagy tovább szolgáló főgondnokok és gondnokok elköteleződéséért.

Csodálatos visszaemlékezni a lekeszek januári közös budapesti kirándulására, az egyházmegyei értekezletekre, sokakkal találkoztunk a REND fesztiválon, és az egyházmegyei missziós napon hálátelt szívvel köszönhattuk meg Istennek jóságát és szeretetét.

Az Egyházmegyei Közgyűlésen örömmel köszöntöttük Mészáros Sándor nyugalmazott lelkipásztort, aki hűséges szolgálatával megteremtette a csornai missziói gyülekezet alapjait.

Jó visszagondolni arra is, hogy milyen nagy lendületet kapott az egyházmegyei ifjúsági élet. Tavasszal találkozót szerveztünk, ősszel ifjúsági imaéjjelt tartottunk, és sokan segítettek mind az egyházmegyei napon, mind a felsős hittanos találkozón. Köszönet minden segítségért.

Hálaadó alkalmak voltak Győr-Szabadshegyen, Szerecsenyben és Zircen.

Szolgálatba állítottuk Móricz Attila és Sárközi Gergely Antal megválasztott lelkipászorokat Nemesgörzsönyben, ill. Noszlopon. Helyettes lelkésznek rendeltük ki Körözi Sándort Takácsiba és Kovácsné Smatarla Ibolyát Adorjánháza-Egeraljára.

Örömmel tölt el, hogy az év során a bibliavasárnapon 1 millió forint, október utolsó vasárnapján 1,5 millió forint, az egyházmegyei kisgyülekezeti perselyadományozás során majdnem 1 millió forint gyűlt össze.

A mindenható Isten áldása legyen az Egyházmegye gyülekezeteinek életén. Adjon a betlehemi jászolban lévő gyermekre rácsodálkozó békés, boldog karácsonyi ünnepeket és áldott új esztendőt mindnyájunknak.

Márkus Mihály
esperes

Gyakran hallom a múzeumi látogatóktól a kérdést, hogy miért van a református templom tetején buzogány. Minden alkalommal igyekszem helyretenni a gondolatokat: a református templom tetején csillag van, nem buzogány. Igazából abban igazuk van a látogatóknak, hogy formájában valóban erre a harci eszközre hasonlít, hiszen térben hogyan lehetne másképp ábrázolni egy csillagot?!

Ez a gondolat indított arra, hogy a Szigetek újság idei évi karácsonyi számába egy olyan toronydíszről írjak, amelyről egyértelműen látható, hogy csillag díszíti a csúcsát. Az egykori tápi templom toronydíszéről van szó, mely a 19. században készült, s a később tűz martalékává vált templomot ékesítette. A kovácsoltvasból készült toronydísz üreges rögzítő részéből kiemelkedik egy gömb alakú test, amelynek közepét körbefutó övborda díszíti. A gömb tetejéből kb. 50 cm magas, hengeres száron egy domborított, hatágú csillag emelkedik ki. Ez a csillag – ahogy a képen is látszik – nem buzogány formájú. S bár ilyen formájában igazából csak két oldalról lehet kivenni a csillagot, de ezt senki össze nem tévesztheti holmi harci szerszámmal.

Érdekességként még egy adalék: csak Magyarországon jellemző, hogy a református templomok tetején csillag (esetleg kakas) van, és nem kereszt vagy valami más. Mint annyi minden más, ez is tipikusan magyar sajátosság.

Füstös Gáborné
múzeumi munkatárs
Pannonia Reformata Múzeum

Spatula betlehem

Kellékek:
7 db spatula
Kartonpapír
Olló
Ragasztó
Színszeruzák
Fonal

A spatulákat a kép alapján házikó formában összeragasztjuk. Amikor megkötött a ragasztó, kartonpapírt ragasztunk a házikó hátoldalára. A sablont egy ablaknál rajzoljuk át egy fehér lapra, majd színezzük és vágjuk ki. Ezután ragasszuk a kartonpapír háttérre. Csillagokkal díszíthetjük a betlehemet. Ha fonalból egy akasztót ragasztunk a hátuljára, akkor használhatjuk ajtódíszként vagy a karácsonyfára is felakaszthatjuk.

Sárközi Gergely Antalné
(Az ötlet forrása: Pinterest)

Megjelenik évente 4 alkalommal.

Felélős szerkesztő:
Márkus Mihály esperes

Szerkesztő:
Sárközi Gergely Antal

Technikai szerkesztő:
Füstös Gábor

Szerkesztőség címe:
szigetek.papaiem@gmail.com

A cikkek szerzői maguk vállalnak felelősséget a cikkek tartalmáért.